

X

Изх.№

**ДО
ДОЦ. Д-Р ИВАН ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И
ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ**

СТАНОВИЩЕ

Относно: Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ИВАНОВ,

В определения срок представям становище по Проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия (Проекта) относно текстове, които създават предпоставки за нарушаване правата на потребителите на електрическа енергия.

Относно § 6 от Проекта

Предвидена е отмяна на чл. 9 от действащата НРЦЕЕ, съгласно който: „За гарантиране интересите на клиентите комисията коригира необходимите приходи и/или цени на енергийното предприятие за всеки ценови период в зависимост от изпълнението на показателите за качество на енергията и за качество на обслужването през предходната година“ (ал. 1);

„В случай че за даден ценови период средното изпълнение на показателите за качество на енергията и/или за качество на обслужването от енергийното предприятие не достига целевите показатели, съответното ниво на изпълнение се отразява в намаление на необходимите приходи и/или цени за следващия ценови период по методика, утвърдена от комисията“ (ал. 2).

Отмяната на разпоредбата е предпоставка за нарушаване на основни принципи при изпълнение на регулаторните правомощия на КЕВР - осигуряване на баланс между интересите на енергийните предприятия и клиентите, постигане на високи стандарти за предоставяните услуги от обществен интерес, осигуряване на необходимите мерки за снабдяване на клиентите с електрическа енергия с определено качество.

В Доклада на работната група липсват мотиви кое налага отпадане на посочената разпоредба.

Цените за достъп и пренос през електроразпределителните мрежи се регулират от КЕВР и в тази връзка отчитането на изпълнението на показателите за качество на електрическата енергия при формиране на цените за мрежови услуги представлява важен инструмент за осъществяване на регулаторна политика в защита на интересите на клиентите.

Действащата към момента норма на чл. 9 от НРЦЕЕ следва да се запази, като се прецизира текстът, така че същият да е относим за регулираните от КЕВР цени за достъп и пренос през електроразпределителните мрежи.

Считам за необходимо да напомня, че по време на общественото обсъждане през 2021 г. на цените в сектор „Електроенергетика“ бе поет ангажимент от КЕВР за промяна на Методиката за отчитане и изпълнение на целевите показатели и контрол на показателите за качество на електрическата енергия и качеството на обслужване на мрежовите оператори, обществените доставчици и крайните снабдители (Методика), така че показателите за качество да не се отчитат за цялата лицензионна територия, тъй като това изкривява резултата. Подчертана бе необходимостта да се отчитат на определени по-малки територии. По този начин ще е ясно къде има проблем с качеството, къде съответно потребителите би следвало да получават компенсации заради влошеното качество на електрическата енергия.

Въпреки това, до момента Методиката не е изменена.

Относно § 32 от Проекта

В чл. 37г, ал. 3 е предвидено определяне на компонента от цената на крайния снабдител в случай, че не е определена базова стойност по ал. 1, а именно: „в размер до 7 на сто от прогнозната пазарна цена по чл. 37в.“ .

В Закона за енергетиката (ЗЕ) определянето на базовата стойност със закона за държавния бюджет за съответна година и/или програма, приета от МС, е предвидено като задължение - безусловно, а не като правна възможност.

В потвърждение на това е и разпоредбата на чл. 30а, ал. 3 от ЗЕ: „Битовият краен клиент заплаща цена, представляваща сума от базовата стойност по чл. 21, ал. 1, т. 8в, определена за съответното количество потребена електрическа енергия, и компонентата по ал. 1.“

Освен това, съгласно чл. 21, ал. 1, т. 8г от ЗЕ, прогнозната пазарна цена на ел. енергията се определя само за покриване на технологичните разходи на оператора на електропреносната мрежа и на операторите на електроразпределителните мрежи.

Затова незаконосъобразно е и предвиденото изменение в чл. 37б, ал. 2 от Проекта – „нова т. 9. крайни снабдители“.

Съгласно чл. 7, ал. 2 от Закона за нормативните актове: „Наредбата е нормативен акт, който се издава за прилагане на отделни разпоредби или подразделения на нормативен акт от по-висока степен.“

В тази връзка, правомощията на КЕВР, установени със ЗЕ, е недопустимо да се допълват с подзаконов нормативен акт – в случая НРЦЕЕ.

От мотивите не става ясно как е определена горната граница на компонентата – до 7 на сто, както и кои икономически обосновани разходи на крайните снабдители (ал. 2) се включват в компонентата.

В ДР на Проекта не е дадено определение на понятието „възвръщаемост за дейността „снабдяване с електрическа енергия от краен снабдител“ (чл. 37г, ал. 2) - част от компонентата.

В чл. 37г, ал. 5 е предвидено компонентата да не надвишава размера на компонентата, определена за предходния ценови период, индексирани с инфлационен индекс за предходната календарна година на основата на данни от НСИ.

Възразявам срещу прилагането на инфлационен индекс, тъй като той отчита изменението на цените на определени видове стоки и услуги, потребявани от домакинствата за определен период от време, като: хранителни продукти; алкохолни и безалкохолни напитки; облекло и обувки; жилищно обзавеждане; здравеопазване; развлечения и култура; ресторанти и хотели, които нямат непосредствено и пряко влияние при определянето на разходите на крайните снабдители. Т.е., увеличението на компонентата с инфлационния индекс не е икономически обосновано.

Освен това, от така разписаната норма не става ясно с кой индекс се променя размера на компонентата – годишен/средногодишен.

Разпоредбата на чл. 37д буди следните въпроси, които не са изяснени в нормативния документ:

- в какъв срок КЕВР следва да предостави информацията на министъра на енергетиката;
- каква информация ще се предоставя за целите на определяне на базовата стойност.

Съгласно чл. 37е, ал. 1, компенсацията за покриване на част от разходите на битовите клиенти е разликата между постигнатата средно претеглена цена на пазарен сегмент „Ден напред“ и определената със закона за държавния бюджет за съответната година и/или програма, приета от МС, базова стойност на ел. енергия за 1 MWh, която битовият клиент следва да заплаща.

Това е в потвърждение на гореизложеното, че определянето на базовата стойност е предвидено като задължение.

Ако КЕВР приема обратното, след като се предлага начин за изчисление на компонентата в случай, че не е определена базова стойност, защо не е предвиден и такъв начин за изчисляване на компенсацията.

Така разписан текстът означава, че ако няма определена базова стойност, няма да има и определена компенсация.

Освен това, липсва разписана процедура по какъв начин и кога компенсацията ще се отразява в сметките на потребителите, както и относно възможността за заплащане на цялото или за част от закупеното количество ел. енергия, за диференциацията ѝ и кога ще се прилагат тези възможности.

Относно § 33 от Проекта

Посочените по-горе аргументи за § 6 се отнасят и за § 33 от Проекта, който предвижда отмяна на чл. 38, ал. 4, т. 2 от НРЦЕЕ. Нормата установява, че при регулиране на цените чрез методите на ценово регулиране по чл. 3, ал. 2, т. 2 могат да се извършат годишни корекции с показатели въз основа на изпълнението (качество на енергията, качество на обслужването), като признатите необходими приходи на енергийното предприятие се коригират при неизпълнението на определените от

комисията целеви показатели и разликата между прогнозните и реализираните инвестиции.

Становището ми е, че нормата не следва да бъде отменяна, тъй като възможността за изменение на необходимите годишни приходи за дейността с посочените корекционните фактори през ценовите години на регулаторния период осигурява по-голяма ефективност и инвестиции, насочени към постигане на целевите показатели, които да гарантират оптимизиране дейността на дружествата.

Относно § 49 и § 50 от Проекта

По въпроса за прилагането на инфлационния индекс важи казаното по-горе.

Не става ясно и коя предходна година се взема предвид – преди регулаторния период 2024-2025 г. или преди регулаторен период 2023 – 2024 г.

В заключение, но не последно място, искам да подчертая необходимостта от промяна в общите условия на енергийните предприятия, в частта касаещи информацията, която ще се предоставя във фактурата на битовите клиенти на ел. енергия.

Освен това е необходимо да се предвиди бърз и ефективен механизъм за изплащане на обезщетения на битовите клиенти при некачествено предоставяне на услуги.

Наложително е и провеждането на широка информационна кампания относно въвеждането на новите правила на ценообразуването за битовите потребители на ел. енергия, като бъдат публикувани и образци на фактури за битово потребление, в зависимост от вариантите, предвидени в Проекта.

Очаквам да направите обективен анализ на изложеното и предприемете необходимите мерки в защита правата на битовите потребители на електрическа енергия.

С уважение,

**ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**